

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
w GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

z dnia 2020 r.

w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
Rynna Jezior Torzyskich PLH080073

Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2020 poz. 55) zarządza się, co następuje:

§ 1.1. Ustanawia się plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073, zwanego dalej: „obszarem”.

2. Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar.

§ 2. Opis granic obszaru określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Mapę obszaru stanowi załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotem ochrony obszaru, określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 5. Cele działań ochronnych, określa załącznik nr 4 do zarządzenia.

§ 6. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, określa załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik nr 1
do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia.....2020 r.

Opis granic obszaru

Granice obszaru opisano w postaci wykazu współrzędnych punktów jej załamania w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992:

Nr pkt	X	Y
1	225804,76	502784,44
2	225985,69	502746,28
3	226049,26	502707,10
4	226078,82	502636,74
5	226121,10	502589,63
6	226147,62	502596,03
7	226152,43	502625,39
8	226215,68	502649,01
9	226239,57	502657,92
10	226255,63	502663,36
11	226323,05	502677,25
12	226349,14	502682,63
13	226404,44	502702,08
14	226416,09	502700,81
15	226513,00	502690,33
16	226522,09	502692,16
17	226623,46	502549,46
18	226759,23	502600,45
19	226829,30	502588,89
20	227117,85	502715,39
21	227097,29	502634,97
22	227069,77	502577,16
23	227062,90	502562,71
24	226928,16	502469,17
25	226998,84	502347,11
26	226996,94	502280,13
27	226969,87	502114,30
28	226967,66	502114,47
29	226947,00	502113,86
30	226946,88	502100,40
31	226946,51	502060,99
32	226926,78	501981,61
33	226907,81	501950,85
34	226891,58	501913,46
35	226935,53	501881,15
36	226959,76	501882,23
37	226995,83	501851,00
38	226979,14	501783,16

Nr pkt	X	Y
39	226987,69	501761,33
40	226985,70	501753,81
41	227162,31	501713,10
42	227168,32	501718,74
43	227180,91	501733,71
44	227195,81	501710,37
45	227311,04	501529,81
46	227314,93	501523,46
47	227330,58	501499,78
48	227330,64	501499,69
49	227337,40	501489,46
50	227340,94	501484,77
51	227434,52	501339,41
52	227484,99	501261,00
53	227493,50	501247,79
54	227495,43	501244,79
55	227493,80	501243,63
56	227419,29	501190,12
57	227320,60	501119,25
58	227339,51	501074,19
59	227378,50	500990,22
60	227378,61	500990,14
61	227370,85	500988,92
62	227369,01	500988,92
63	227323,28	500999,13
64	227315,93	500989,53
65	227287,14	500959,52
66	227376,98	500916,23
67	227385,14	500929,30
68	227356,15	500971,16
69	227343,49	500989,94
70	227375,55	500984,63
71	227393,72	500970,75
72	227437,80	500950,14
73	227428,66	500932,45
74	227417,12	500910,06
75	227410,92	500898,51
76	227442,18	500884,65

Nr pkt	X	Y
77	227483,27	500866,13
78	227526,86	500846,75
79	227578,19	500823,66
80	227592,15	500798,34
81	227603,26	500778,35
82	227609,97	500765,76
83	227561,41	500797,33
84	227496,75	500805,83
85	227464,14	500736,92
86	227476,77	500727,73
87	227521,56	500694,42
88	227538,10	500682,25
89	227565,32	500662,15
90	227602,42	500641,71
91	227635,95	500622,76
92	227705,89	500583,82
93	227713,10	500579,72
94	227734,06	500537,27
95	227713,79	500479,95
96	227726,92	500407,52
97	227716,09	500362,84
98	227706,03	500368,30
99	227660,50	500393,61
100	227644,17	500432,20
101	227533,71	500491,21
102	227519,21	500445,27
103	227571,69	500417,50
104	227638,45	500431,39
105	227654,30	500393,03
106	227595,80	500388,89
107	227506,84	500382,77
108	227528,27	500342,95
109	227550,63	500331,16
110	227579,11	500315,85
111	227625,51	500291,20
112	227682,63	500260,72
113	227724,13	500238,37
114	227752,30	500225,96

Nr pkt	X	Y
115	227778,34	500214,78
116	227790,43	500182,01
117	227788,44	500135,92
118	227749,70	500106,21
119	227755,86	500100,70
120	227764,88	500097,52
121	227767,02	500084,69
122	227786,26	500065,45
123	227795,88	500087,90
124	227810,85	500061,71
125	227845,59	500060,64
126	227870,18	500018,95
127	227905,48	500018,10
128	227936,99	499969,88
129	227938,75	499967,19
130	227957,44	499972,21
131	227959,92	499971,45
132	227986,44	499952,94
133	228018,87	499922,42
134	228043,28	499901,82
135	228062,36	499899,92
136	228062,88	499897,72
137	228077,88	499890,15
138	228089,85	499884,11
139	228094,92	499879,32
140	228094,96	499879,28
141	228120,50	499884,51
142	228162,92	499893,20
143	228207,69	499922,63
144	228224,91	499922,63
145	228284,08	499930,77
146	228352,93	499934,10
147	228382,26	499889,78
148	228422,64	499870,96
149	228438,11	499848,65
150	228461,07	499802,29
151	228457,64	499777,61
152	228464,29	499767,52
153	228472,98	499770,04
154	228497,40	499770,01
155	228533,53	499727,41
156	228585,91	499715,01
157	228646,37	499706,00
158	228709,91	499704,65
159	228745,03	499709,77
160	228759,59	499712,23
161	228857,66	499708,36
162	228891,02	499698,64
163	228933,94	499686,12
164	228971,36	499663,72

Nr pkt	X	Y
165	229028,83	499671,75
166	229066,96	499649,33
167	229106,33	499632,88
168	229159,57	499606,17
169	229188,98	499571,72
170	229225,95	499559,12
171	229254,51	499528,87
172	229292,62	499514,20
173	229300,35	499521,38
174	229313,79	499521,38
175	229336,16	499522,78
176	229337,27	499522,88
177	229353,65	499544,93
178	229374,21	499557,96
179	229404,17	499567,51
180	229439,26	499568,20
181	229440,11	499568,67
182	229454,17	499576,51
183	229479,74	499577,31
184	229501,67	499574,57
185	229506,88	499571,44
186	229567,52	499534,94
187	229584,77	499521,18
188	229604,50	499509,32
189	229615,69	499502,60
190	229652,69	499500,02
191	229709,93	499487,73
192	229748,49	499469,76
193	229765,76	499475,51
194	229796,32	499477,57
195	229798,02	499477,69
196	229822,46	499477,94
197	229861,84	499470,81
198	229874,46	499473,89
199	229878,04	499493,38
200	229879,32	499496,04
201	229900,43	499540,13
202	229905,81	499540,23
203	229926,23	499540,62
204	229947,61	499547,54
205	229963,18	499558,93
206	229964,00	499559,35
207	229931,37	499624,92
208	230007,80	499699,71
209	230018,95	499697,41
210	230037,97	499707,58
211	230068,81	499726,28
212	230075,69	499731,53
213	230079,96	499745,63
214	230116,04	499770,89

Nr pkt	X	Y
215	230152,78	499782,04
216	230169,18	499778,76
217	230181,97	499764,66
218	230187,22	499736,12
219	230211,16	499731,53
220	230261,02	499744,65
221	230301,04	499756,78
222	230321,37	499763,34
223	230325,64	499763,02
224	230336,13	499736,78
225	230348,35	499710,86
226	230348,62	499710,86
227	230367,71	499711,19
228	230414,35	499711,99
229	230425,18	499729,76
230	230452,57	499720,75
231	230451,16	499694,26
232	230459,92	499698,28
233	230477,42	499755,38
234	230479,31	499755,03
235	230566,84	499738,71
236	230585,94	499749,13
237	230638,22	499744,40
238	230673,44	499767,27
239	230686,86	499789,74
240	230706,49	499773,65
241	230765,15	499787,61
242	230795,04	499781,56
243	230834,68	499744,68
244	230847,06	499709,25
245	230836,96	499678,11
246	230838,96	499654,86
247	230847,10	499633,35
248	230850,57	499629,66
249	230844,53	499588,74
250	230848,40	499588,90
251	230848,83	499591,21
252	230856,85	499634,81
253	230887,81	499676,29
254	230897,28	499707,57
255	230956,95	499768,48
256	230958,99	499772,94
257	230978,35	499757,78
258	231015,39	499749,96
259	231015,39	499747,08
260	231033,09	499736,79
261	231059,43	499691,52
262	231120,34	499653,24
263	231131,86	499646,24
264	231186,19	499624,84

Nr pkt	X	Y
265	231244,22	499568,46
266	231271,44	499543,88
267	231286,48	499518,50
268	231306,22	499495,94
269	231333,00	499479,50
270	231341,46	499481,85
271	231348,51	499481,85
272	231354,15	499479,97
273	231370,69	499497,40
274	231371,54	499498,29
275	231398,79	499513,33
276	231404,57	499502,79
277	231408,02	499484,07
278	231392,21	499476,68
279	231391,56	499464,91
280	231355,56	499443,31
281	231338,64	499423,58
282	231286,95	499384,10
283	231301,94	499365,74
284	231310,65	499365,46
285	231350,87	499349,03
286	231399,95	499337,78
287	231449,60	499295,70
288	231453,67	499291,47
289	231485,60	499249,63
290	231513,44	499202,15
291	231527,47	499195,74
292	231543,97	499191,75
293	231592,98	499202,27
294	231629,48	499200,79
295	231652,84	499205,52
296	231678,17	499198,97
297	231691,17	499187,39
298	231694,26	499184,63
299	231701,22	499166,74
300	231726,01	499125,50
301	231727,66	499112,59
302	231730,22	499092,52
303	231751,42	499040,06
304	231746,94	499007,76
305	231754,76	498961,55
306	231749,99	498958,35
307	231850,06	498913,02
308	231868,17	498909,67
309	231868,33	498919,71
310	231890,12	498944,22
311	231899,50	498932,84
312	231908,20	498908,06
313	231911,55	498885,97
314	231918,91	498867,89

Nr pkt	X	Y
315	231937,58	498849,85
316	231913,17	498794,32
317	231925,61	498784,18
318	231971,81	498715,88
319	231989,58	498717,46
320	232016,57	498677,99
321	232024,02	498652,24
322	232015,15	498591,17
323	232024,94	498574,30
324	232039,88	498566,93
325	232041,32	498566,82
326	232055,01	498565,75
327	232113,01	498547,33
328	232125,52	498550,37
329	232138,23	498559,61
330	232144,56	498584,92
331	232132,76	498625,29
332	232190,04	498669,63
333	232228,29	498679,43
334	232317,89	498703,46
335	232358,71	498693,62
336	232418,80	498686,37
337	232446,78	498696,38
338	232452,65	498721,59
339	232433,89	498746,70
340	232437,63	498804,26
341	232420,89	498833,46
342	232488,55	498836,23
343	232508,90	498807,17
344	232493,95	498764,27
345	232500,08	498757,35
346	232539,67	498705,36
347	232532,87	498654,75
348	232527,29	498651,13
349	232551,49	498632,45
350	232532,71	498584,80
351	232499,99	498553,45
352	232457,79	498549,30
353	232392,23	498563,60
354	232372,37	498572,74
355	232352,99	498570,60
356	232347,70	498556,30
357	232354,43	498544,72
358	232350,54	498536,59
359	232341,58	498515,39
360	232327,40	498485,44
361	232294,97	498474,26
362	232290,27	498461,52
363	232261,36	498442,91
364	232252,13	498436,96

Nr pkt	X	Y
365	232157,96	498407,62
366	232152,65	498406,80
367	232120,37	498385,53
368	232066,98	498381,28
369	232030,17	498372,82
370	232009,31	498358,04
371	231988,51	498342,45
372	231953,92	498381,48
373	231904,31	498339,65
374	231829,04	498357,24
375	231664,60	498498,38
376	231694,35	498541,53
377	231721,35	498566,86
378	231743,66	498574,42
379	231774,03	498575,51
380	231833,24	498610,26
381	231817,99	498632,10
382	231817,96	498632,15
383	231808,64	498645,50
384	231789,13	498673,44
385	231664,89	498854,64
386	231633,36	498842,99
387	231609,01	498869,38
388	231594,96	498893,21
389	231580,41	498912,17
390	231551,14	498981,77
391	231517,53	499008,26
392	231493,33	499007,64
393	231458,89	499006,88
394	231424,83	498981,91
395	231385,10	499018,99
396	231381,44	499022,54
397	231335,52	499067,06
398	231310,16	499063,65
399	231299,19	499098,47
400	231239,77	499081,82
401	231194,64	499107,82
402	231201,87	499113,21
403	231187,62	499121,75
404	231170,06	499115,90
405	231156,59	499132,88
406	231136,09	499138,73
407	231106,82	499137,56
408	231089,83	499142,83
409	231068,74	499152,15
410	231068,75	499152,20
411	231057,63	499165,67
412	231040,65	499168,60
413	231030,11	499182,06
414	231019,28	499187,33

Nr pkt	X	Y
415	231009,21	499202,89
416	230999,15	499234,00
417	230965,29	499267,85
418	230964,99	499267,82
419	230961,75	499277,53
420	230950,11	499303,93
421	230949,36	499305,61
422	230936,98	499333,69
423	230922,11	499371,69
424	230920,46	499395,64
425	230903,11	499442,71
426	230901,97	499442,55
427	230897,33	499441,89
428	230843,65	499465,84
429	230740,38	499447,34
430	230740,41	499447,67
431	230693,33	499434,46
432	230663,60	499422,07
433	230623,13	499407,20
434	230634,22	499341,07
435	230634,17	499341,15
436	230630,98	499351,36
437	230592,67	499388,39
438	230560,11	499479,69
439	230563,94	499482,89
440	230528,19	499533,32
441	230521,40	499543,86
442	230515,42	499540,87
443	230499,46	499538,87
444	230452,57	499552,84
445	230432,62	499536,88
446	230475,51	499503,95
447	230430,62	499494,98
448	230395,84	499490,73
449	230452,93	499404,06
450	230392,80	499410,35
451	230378,95	499453,53
452	230373,24	499469,82
453	230361,84	499471,45
454	230334,14	499453,53
455	230309,70	499439,68
456	230309,64	499439,58
457	230276,29	499382,65
458	230255,11	499363,10
459	230193,19	499334,58
460	230169,56	499325,62
461	230107,65	499313,40
462	230057,95	499295,47
463	230012,49	499279,29
464	230000,67	499296,48

Nr pkt	X	Y
465	229997,21	499291,05
466	229986,77	499270,17
467	229985,96	499269,94
468	229965,89	499264,20
469	229907,79	499256,89
470	229812,93	499297,47
471	229761,62	499320,73
472	229711,76	499315,99
473	229711,50	499315,96
474	229666,15	499309,40
475	229601,72	499308,80
476	229600,76	499308,87
477	229534,89	499313,58
478	229519,67	499316,84
479	229448,33	499351,38
480	229361,37	499363,65
481	229350,80	499369,53
482	229337,40	499373,35
483	229359,71	499326,88
484	229345,30	499314,53
485	229311,33	499326,37
486	229281,48	499299,09
487	229257,80	499278,50
488	229170,86	499263,56
489	229150,33	499293,26
490	229103,81	499360,55
491	229100,00	499364,92
492	229061,72	499419,53
493	229056,45	499427,04
494	228977,94	499484,02
495	228915,22	499516,19
496	228856,51	499533,88
497	228802,63	499541,92
498	228768,86	499538,70
499	228715,78	499533,88
500	228662,60	499533,22
501	228660,30	499531,55
502	228632,90	499511,70
503	228616,98	499535,86
504	228615,84	499537,58
505	228471,16	499541,51
506	228335,91	499511,92
507	228327,34	499517,80
508	228268,36	499567,51
509	228190,29	499584,60
510	228167,53	499591,58
511	228140,25	499562,14
512	228061,27	499559,27
513	228034,71	499582,24
514	228026,09	499559,98

Nr pkt	X	Y
515	227972,96	499570,04
516	227957,16	499548,50
517	227958,60	499596,60
518	227924,85	499626,04
519	227907,62	499646,14
520	227857,59	499625,68
521	227867,29	499575,92
522	227800,91	499554,75
523	227782,54	499576,53
524	227782,72	499604,08
525	227758,13	499605,22
526	227729,41	499630,35
527	227704,95	499648,08
528	227673,10	499627,87
529	227636,35	499604,37
530	227632,00	499613,63
531	227620,24	499640,89
532	227582,83	499681,52
533	227493,57	499705,57
534	227481,06	499700,86
535	227476,78	499735,07
536	227454,87	499744,69
537	227506,18	499815,03
538	227474,11	499834,28
539	227478,92	499859,40
540	227357,62	499882,56
541	227327,06	499855,29
542	227256,09	499932,45
543	227219,64	499899,77
544	227171,45	499945,97
545	227161,53	499957,41
546	227142,06	499979,42
547	227158,00	500003,47
548	227186,09	500045,83
549	227228,00	500109,02
550	227239,12	500123,55
551	227158,14	500153,74
552	227100,72	500238,94
553	226930,32	500627,90
554	226882,61	500736,81
555	226900,69	500800,15
556	226869,20	500872,38
557	226882,17	500918,69
558	226928,70	500930,89
559	226941,19	500987,07
560	226924,88	501071,03
561	226925,58	501186,82
562	226952,55	501239,12
563	227032,19	501253,93
564	227075,39	501221,15

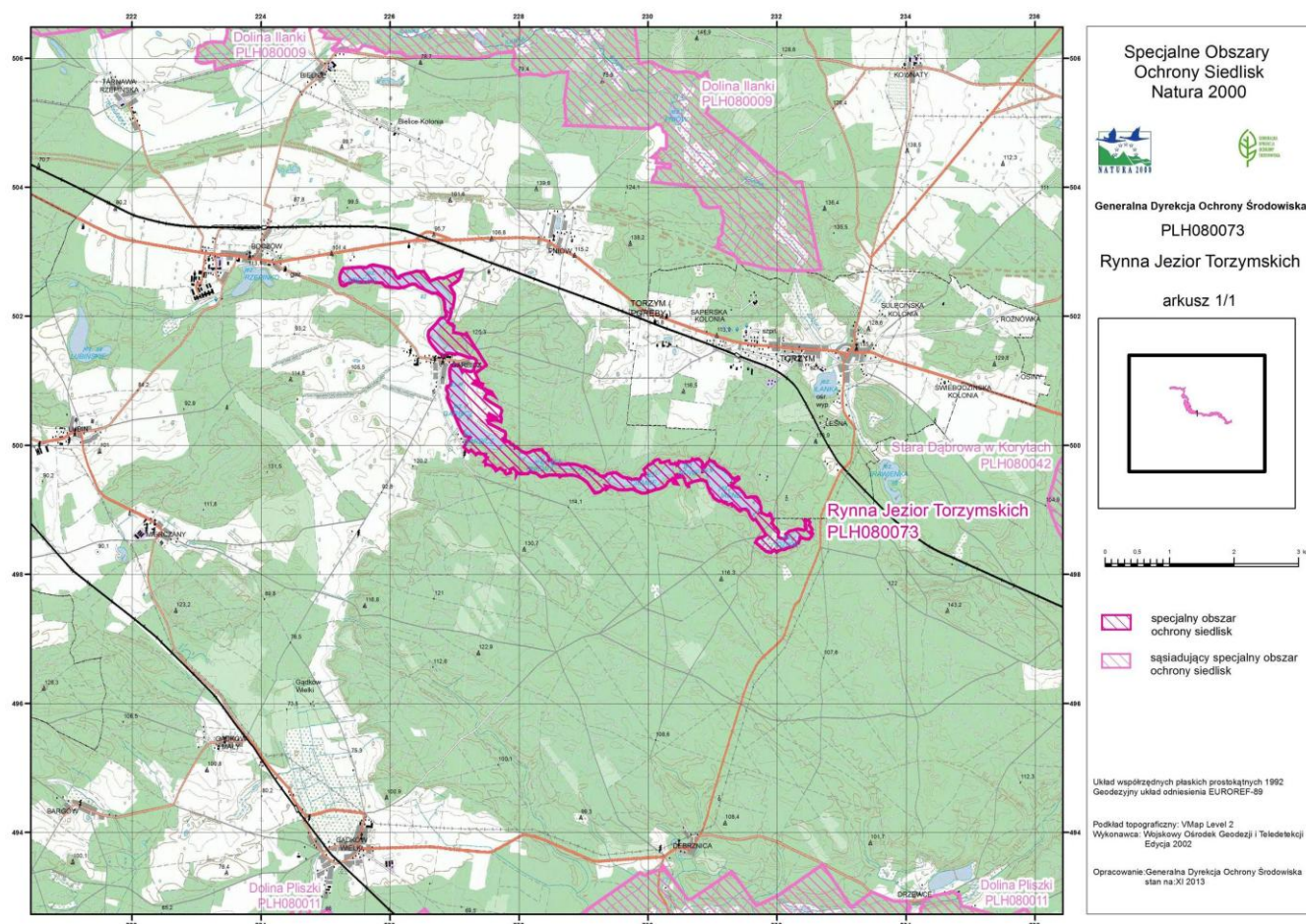
Nr pkt	X	Y
565	227121,77	501139,99
566	227135,74	501170,11
567	227231,78	501147,95
568	227250,70	501141,84
569	227301,16	501169,96
570	227304,53	501204,61
571	227326,41	501260,83
572	227341,51	501299,62
573	227341,20	501312,37
574	227324,93	501334,93
575	227304,69	501347,94
576	227293,45	501356,45
577	227285,51	501355,57
578	227259,29	501352,67
579	227253,44	501353,97
580	227244,92	501355,87
581	227228,71	501359,46
582	227123,42	501396,82
583	227067,19	501416,77
584	227048,08	501423,55
585	227039,70	501431,14
586	227008,92	501407,74
587	226935,05	501424,98
588	226882,10	501426,21
589	226871,02	501404,05
590	226808,23	501385,58
591	226797,15	501406,51
592	226752,05	501434,78
593	226644,22	501564,38
594	226606,63	501617,80

Nr pkt	X	Y
595	226586,84	501700,90
596	226604,65	501776,08
597	226682,80	501854,24
598	226777,77	501968,99
599	226847,02	501986,80
600	226872,74	502004,60
601	226870,76	502050,11
602	226849,00	502093,64
603	226840,10	502219,28
604	226816,35	502296,44
605	226723,36	502363,71
606	226654,11	502359,75
607	226571,01	502395,37
608	226439,44	502459,67
609	226393,93	502499,24
610	226336,55	502501,22
611	226237,63	502459,67
612	226132,76	502439,89
613	225930,95	502465,61
614	225895,34	502493,31
615	225875,55	502519,03
616	225810,01	502524,17
617	225788,84	502523,78
618	225773,54	502524,70
619	225750,64	502531,08
620	225714,64	502547,07
621	225692,74	502534,23
622	225608,67	502527,23
623	225559,91	502528,76
624	225512,55	502529,72

Nr pkt	X	Y
625	225501,82	502531,25
626	225430,22	502555,34
627	225419,82	502541,77
628	225391,60	502522,68
629	225371,31	502515,78
630	225348,04	502515,00
631	225331,66	502508,87
632	225323,77	502488,86
633	225319,88	502484,98
634	225314,00	502479,14
635	225284,94	502471,90
636	225256,88	502478,97
637	225239,25	502490,27
638	225232,66	502502,74
639	225221,54	502547,11
640	225220,14	502558,96
641	225217,64	502610,81
642	225222,26	502634,01
643	225229,39	502657,21
644	225237,20	502670,73
645	225247,79	502708,08
646	225277,27	502742,97
647	225462,56	502753,78
648	225549,90	502762,45
649	225561,32	502761,42
650	225625,16	502753,23
651	225679,55	502785,01
652	225737,80	502797,75
653	225804,76	502784,44

Załącznik nr 2
do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia 2020 r.

Mapa obszaru

Załącznik nr 3
do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia..... 2020 r.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotami ochrony obszaru

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		Istniejące	Potencjalne	
1.	3140 – Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (<i>Charetea</i>)	X Brak zagrożeń i nacisków	F – użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo. E01 – Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe M01 – zmiana czynników abiotycznych;	<u>Istniejące:</u> Nie stwierdzono istniejących zagrożeń i presji. <u>Potencjalne:</u> F – siedlisko przyrodnicze jest sezonowo, rekreacyjnie wykorzystywane przez: wędkarstwo, plażowanie, kąpiele. Skala tego oddziaływania nie manifestuje się w obniżonych ocenach parametrów i wskaźników siedliska, ale jego spontaniczny, niekontrolowany wymiar może w przyszłości wzrosnąć. E01– w sąsiedztwie jeziora Wielicko postępuje rozbudowa wsi Garbicz. Skala tego oddziaływania nie jest obecnie duża, ale jego spontaniczny, niekontrolowany rozmiar może w przyszłości wzrosnąć skutkując zwiększeniem presji na rekreacyjne wykorzystanie jeziora. M01 – rok 2020 i poprzedzający, charakteryzowały niskie stany wody jezior i cofnięcie linii brzegowej, co skutkowało wzrostem szerokości szuwarów. Dalsze trwanie niekorzystnych warunków termiczno-wilgotnościowych, być może trend zmiany klimatycznej, może doprowadzić do postępującej sukcesji szuwaru, szczególnie w strefie jezior o mniejszych spadkach dna.

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		Istniejące	Potencjalne	
2.	3150 – Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	M01 – zmiana czynników abiotycznych; K01.03 – wyschnięcie.	K02 – ewolucja biocenotyczna, sukcesja; M02.01 – przesunięcie i zmiana siedlisk. F – użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo. E01 – Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe	<u>Istniejące:</u> M01 – rok 2020 i poprzedzający, charakteryzowały niskie stany jezior i cofnięcie linii brzegowej, co skutkowało odsłonięciem szuwarów oraz części litoralu. Jest to główna przyczyna niskiej oceny stanu siedliska przyrodniczego. K01.03 – zagrożenie to wyeksponowano dla jeziora Dzikie, które w roku 2020 utraciło znaczną część swojej powierzchni . <u>Potencjalne:</u> K02 – jeziora stanowiące siedlisko przyrodnicze, znajdują się w środkowej części Pojezierza Lubuskiego. Za wyjątkiem jeziora Kręcko są małe i położone w starych zbiornikach sedymentacyjnych, a proces ich wypełnienia, zarastania oraz przekształcania w siedliska lądowe jest zaawansowany. M02.01 – dalsze trwanie niekorzystnych warunków termiczno-wilgotnościowych może doprowadzić do zmniejszenia lub eliminacji chronionego siedliska przyrodniczego (jezioro Dzikie). F – siedlisko przyrodnicze jest sezonowo, rekreacyjnie wykorzystywane przez: wędkarstwo, plażowanie, kąpiele. Skala tego oddziaływania jest niska, ale jego spontaniczny, niekontrolowany wymiar może w przyszłości wzrosnąć. E01– w sąsiedztwie jeziora Kręcko postępuje rozbudowa wsi Garbicz. Skala tego oddziaływania nie jest obecnie duża, ale jego spontaniczny, niekontrolowany rozmiar może w przyszłości wzrosnąć skutkując zwiększeniem presji na rekreacyjne wykorzystanie jeziora.
3.	9110 – Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	X – brak zagrożeń i nacisków.	X – brak zagrożeń i nacisków.	Nie stwierdzono istniejących i potencjalnych zagrożeń i presji.
4.	7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością <i>Scheuchzerio-</i>	M01 – zmiana czynników abiotycznych.	M02.01 – przesunięcie i zmiana siedlisk.	<u>Istniejące:</u> M01 – rok 2020 i poprzedzający, charakteryzowały niskie opady w sezonie wegetacyjnym i długotrwałe okresy upałów, co

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		Istniejące	Potencjalne	
	<i>Caricetea</i>)			skutkowało niekorzystnymi warunkami wodnymi torfowiska. Niekorzystne warunki wodne i pochodne temu obniżyły ocenę stanu siedliska przyrodniczego. Podobne warunki były już stwierdzone, co skutkowało znaczną redukcją powierzchni torfowiska i może być trendem zmiany klimatycznej. <u>Potencjalne:</u> M02.01 – dalsze trwanie niekorzystnych warunków termiczno-wilgotnościowych w kolejnych sezonach wegetacyjnych może doprowadzić do wzmożonej ekspansji roślin drzewiastych oraz ekspansji roślin zielnych, które utrwala zmiany w siedlisku i doprowadzą do dalszego zmniejszenia jego powierzchni.
5.	91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	M01 – zmiana czynników abiotycznych.	M02.01 – przesunięcie i zmiana siedlisk.	<u>Istniejące:</u> M01 – rok 2020 i poprzedzający, charakteryzowały niskie opady w sezonie wegetacyjnym i długotrwałe okresy upałów, co skutkowało niekorzystnymi warunkami wodnymi w siedlisku przyrodniczym. Warunki te i pochodne temu obniżyły ocenę stanu siedliska przyrodniczego. <u>Potencjalne:</u> M02.01 – dalsze trwanie niekorzystnych warunków wilgotnościowych może doprowadzić do niekorzystnej zmiany w siedlisku i/lub do zmniejszenia powierzchni chronionego siedliska przyrodniczego.
6.	1149 – Koza pospolita <i>Cobitis taenia</i>	X – brak zagrożeń i nacisków.	M02.01 – przesunięcie i zmiana siedlisk.	<u>Potencjalne:</u> M02.01 – zagrożenie to wyeksponowano dla jeziora Dzikie, które najsilniej reaguje na niedobór wód zasilających, co może skutkować trwałymi zmianami w siedlisku bytowym ryby, a nawet jego zanikiem.
7.	1084 – Pachnica dębowa, <i>Osmoderma eremita</i>	X – brak zagrożeń i nacisków.	K02 - ewolucja biotyczna, sukcesja G05.06 – chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby	<u>Potencjalne:</u> K02 - podrost drzew, obsiewający się spontanicznie w lukach między starymi dębami, obecnymi i potencjalnymi stanowiskami występowania gatunku pogorsza warunki świetlne i termiczne ich pni, co może skutkować trwałymi zmianami w siedlisku

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		Istniejące	Potencjalne	
			bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych.	rozrodczym owadów. G05.06 – to potencjalne zagrożenie wyeksponowano wyłącznie jako prewencję, a mimo tego, że obecny plan urządzenia lasu i gospodarka leśna nie przewidują usuwania drzew, sprzyjających obecności gatunku w stanowiskach i sąsiedztwie jego występowania. Plan urządzenia (2016-2025) informuje o prowadzonych zabiegach ochronnych, np. pozostawienie kęp starodrzewu (refugia), ochronę starych drzew, drzew dziuplastych, posuszu i drzew ekologicznych, podczas zabiegów gospodarczych, jednak ze względu na położenie stanowisk gatunku przy uczęszczanych traktach istnieje ryzyko usuwania drzew w trakcie cięć pielęgnacyjnych, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa.
8.	1083 – Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	X – brak zagrożeń i nacisków.	K02 - ewolucja biotyczna, sukcesja G05.06 – chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych	<u>Potencjalne:</u> K02 - podrost drzew, obsiewający się spontanicznie w lukach między starymi dębami, obecnymi i potencjalnymi stanowiskami występowania gatunku, pogorsza warunki świetlne i termiczne ich pni, co może skutkować trwałymi zmianami w siedlisku rozrodczym owadów. G05.06 – to potencjalne zagrożenie wyeksponowano wyłącznie jako prewencję, a mimo tego, że obecny plan urządzenia lasu i gospodarka leśna nie przewidują usuwania drzew, sprzyjających obecności gatunku w stanowiskach i sąsiedztwie jego występowania. Plan urządzenia (2016-2025) informuje o prowadzonych zabiegach ochronnych, np. pozostawienie kęp starodrzewu (refugia) ochronę starych drzew, drzew dziuplastych, posuszu i drzew ekologicznych, podczas zabiegów gospodarczych, jednak ze względu na położenie stanowisk gatunku przy uczęszczanych traktach istnieje ryzyko usuwania drzew w trakcie cięć pielęgnacyjnych, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa.

Kody zagrożeń podano zgodnie z *Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wersja 2012.1* opracowaną przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska

Cele działań ochronnych

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1.	3140 – Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (<i>Charetea</i>)	Nie stwierdzono zagrożeń o znaczeniu dla stanu siedliska przyrodniczego (FV) i nie sformułowano działania ochronnego.
2.	3150 – Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	Nie sformułowano działania ochronnego. Na ocenę stanu siedliska przyrodniczego (U2) nie mają wpływu działania i presje antropogenicznej natury, które można zlikwidować lub zmniejszyć działaniami poprawiającymi ocenę stanu.
3.	7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Na ocenę stanu siedliska przyrodniczego (U2) nie mają wpływu działania i presje antropogenicznej natury, które można zlikwidować lub zmniejszyć działaniami poprawiającymi ocenę stanu. Działanie ochronne może polegać na poprawie wskaźnika „obecność krzewów i podrostów drzew” z U1 do FV. Jego podjęcie będzie uzależnione od warunków wodnych w latach trwania PZO i oceny zagrożenia, które spowoduje kolonizacyjna forma zasiedlenia drzew i krzewów w siedlisku przyrodniczym.
4.	91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	Na ocenę stanu siedliska przyrodniczego (U2) nie mają wpływu działania i presje antropogenicznej natury, które można zlikwidować lub zmniejszyć działaniami poprawiającymi ocenę stanu. Działanie ochronne będzie polegać na długookresowej poprawie stanu wskaźników: - martwe drewno, - martwe drewno wielkowymiarowe, - wiek drzewostanu.
5.	9110 – Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Nie stwierdzono zagrożeń o znaczeniu dla stanu siedliska przyrodniczego (FV) i nie sformułowano działania ochronnego.
6.	1149 – Koza pospolita <i>Cobitis taenia</i>	Nie stwierdzono zagrożeń o znaczeniu dla stanu gatunku (FV) i nie sformułowano działania ochronnego. Na ocenę stanu gatunku na jez. Dzikim, jez. Ciemnym i jez. Kręcko (U2) nie mają wpływu działania i presje antropogenicznej natury, które można zlikwidować lub zmniejszyć działaniami

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
		poprawiającymi ocenę stanu.
7.	1083 – Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	Nie stwierdzono zagrożeń o znaczeniu dla stanu gatunku (FV). Podjęte działania mają utrwalić obecny stan oraz poprawić wskaźnik „termika i warunki świetlne” z U1 do FV i zwiększać dogodne warunki dla bytowania gatunku.
8.	1084 – Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	Nie stwierdzono zagrożeń o znaczeniu dla stanu gatunku (FV). Podjęte działania mają utrwalić obecny stan oraz poprawić wskaźnik „średnia z ocen zacielenia drzew na stanowisku” z U2 do U1 lub FV i zwiększać dogodne warunki dla bytowania gatunku.

Załącznik nr 5
do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia2020 r.

Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania

Lp.	Przedmiot ochrony	Nr	Działanie ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<i>Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk</i>					
1.	1083 - Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i> 1084 - Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	A1	Usunięcie części podszytu tak, aby doświetlić pnie drzew grubych i dziuplastych, szczególnie dębów.	Nadleśnictwo Torzym adres leśny: 14-13-3-10-259-k; 14-13-3-10-259-l,	Miejscowy nadleśniczy
2.	7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	A2	Usunięcie drzew i krzewów z powierzchni torfowiska wraz z wywiezieniem pozyskanej biomasy poza granice jego zasięgu. Zadanie należy wykonać do końca piątego roku obowiązywania planu zadań ochronnych, a następnie powtórzyć w zależności od potrzeb.	Nadleśnictwo Torzym adres leśny: 14-13-2-08-162-h,	Miejscowy nadleśniczy
<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania.</i>					
	91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	B1	Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania siedlisk przyrodniczych, z możliwością wycinki drzew w sytuacjach kłaskowych, w przypadkach zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi oraz w wyniku działań związanych z usuwaniem gatunków obcych.	Płaty siedlisk przyrodniczych 91E0 w obrębie wydzieleń leśnych Nadleśnictwo Torzym: 14-13-1-01-17-c, 14-13-1-01-17-f, 14-13-3-10-274-l, 14-13-2-08-139A-f, 14-13-2-08-139A-g, 14-13-2-08-139-j,	Miejscowy nadleśniczy

				14-13-2-08-139A-k.	
	1083 - Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i> 1084 - Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	B2	Utrzymanie gospodarowania, zapewniającego ochronę starych drzew liściastych, zwłaszcza dębów, podczas zabiegów gospodarczych w wybranym oddziale leśnym nad jeziorem Kręcko, uwzględniające ostrożność przy wycince drzew lub ich części na potrzeby bezpieczeństwa przy traktach (drogi, ścieżki) lub alternatywne rozwiązania chirurgii drzew, w tym pozostawiania stojących kłód, złomów i wykrotów oraz pni dębowych i nabiegów korzeniowych po ścięciu drzewa.	Nadleśnictwo Torzym adres leśny: 14-13-3-10-259, (Drogi i ścieżki przy jeziorze Kręcko i przy miejscowości Garbicz)	Miejscowy nadleśniczy
Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotu ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych.					
	3140 - Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (<i>Charetea</i>) 3150 – Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i>, <i>Potamion</i> 7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>) 9110 - Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-</i>	C1	Ocena stanu ochrony zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring wykonać w 5 i 10 roku obowiązywania planu zadań ochronnych. Uwaga: siedlisko przyrodnicze 7140 monitorowane jest w ramach PMŚ	W granicach obszaru.	Sprawujący nadzór nad obszarem

	<i>Fagetum</i>) 91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso- incanae</i>, olsy źródliskowe) 1083 - Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i> 1084 – Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> 1149 – Koza pospolita <i>Cobitis taenia</i>				
--	--	--	--	--	--

U Z A S A D N I E N I E

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Rynna Jezior Torzyskich PLH080073 został zaproponowany do sieci Natura 2000 przez rząd Polski, a zaakceptowany przez Komisję Europejską, na mocy jej decyzji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia drugiego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na stepowy region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2013) 7352), (2013/736/UE), Dz. Urz. Unii Europejskiej L 350/36 z dnia 21 grudnia 2013 r. Aktualne brzmienie powyższej decyzji zawiera decyzja wykonawcza Komisji (UE) z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia dwunastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (akt normatywny notyfikowany jako dokument nr C(2018) 8528)

Na podstawie art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283), dalej zwanej ustawą o ocenach oddziaływania, do zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska, należy w szczególności, ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 na zasadach i w zakresie określonych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2020 poz. 55), dalej zwaną ustawą o ochronie przyrody. Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z art. 28 ust. 1 i ust. 5 cytowanej ustawy regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 na okres 10 lat, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Zakres treści planu zadań ochronnych określa art. 28 ust. 10 ww. ustawy o ochronie przyrody a szczegółowy tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych oraz zakres prac koniecznych do wykonania na potrzeby przygotowania projektu planu, określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. nr 34, poz. 186, ze zm.). Wyjściowym źródłem informacji o obszarze Natura 2000 był standardowy formularz danych, który wykazywał obecność sześciu typów chronionych siedlisk przyrodniczych, siedmiu gatunków zwierząt i jednej rośliny, będących przedmiotami ochrony.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych, który był aktualizowany w 2019 r., na terenie obszaru Rynna Jezior Torzyskich PLH080073 znajdowały się następujące siedliska oraz gatunki o ocenie ogólnej wyższej niż D: 3140 – Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (*Charetea*), 3150 – Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością *Scheuchzerio-Caricetea*), 9110 – Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), 91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), 1083 – Jelonek rogacz *Lucanus cereus*, 1084 – Pachnica dębowa *Osmoderma eremita*, 1149 – Koza pospolita *Cobitis taenia*.

Na tej podstawie przygotowano dokumentację naukową dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073, zwanego dalej obszarem, w której między innymi: oceniono stan ochrony przedmiotów ochrony, analizowano dokumenty planistyczne i planowane zamierzenia, wskazano na istniejące i potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony oraz

sformułowano cele działań ochronnych, działania ochronne, w tym przedmiot i zakres monitoringu, analizowano potrzebę uzupełnienia wiedzy o przedmiotach ochrony.

Organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z przepisem art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, ma obowiązek zapewnienia możliwości zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem projektu tego dokumentu, a także zgodnie z regulacją przepisu art. 28 ust. 4 ww. ustawy, obligatoryjnie zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym przepisami ustawy o ocenach oddziaływania, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu dokumentu.

Ponadto, organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z dyspozycją art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy o ocenach oddziaływania, obowiązany jest do podania informacji o projektach planów zadań ochronnych tworzonych dla form ochrony przyrody, umieszczanej w publicznie dostępnych wykazach danych, o których mowa w art. 23 w/cyt. ustawy.

W myśl przepisu art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, (Dz. U. 2019 poz. 1464), projekt planu zadań ochronnych, wymaga uzgodnienia z właściwym miejscowo wojewodą.

W toku prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Rynna Jezior Torzymskich PLH080073, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, jako organ sprawujący nadzór nad obszarem, obowiązany był do dokonania szeregu czynności obejmujących m.in.:

1) opisu granic obszaru, który dokonano w formie wektorowej warstwy informacyjnej, w oparciu o wyznaczenie punktów węzłowych, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1247);

2) ustalenia terenu objętego projektem planu zadań ochronnych na podstawie weryfikacji przesłanek określonych przepisem art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody. W związku z powyższym, iż przedmiotowy obszar nie został objęty formą ochrony przyrody o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy o ochronie przyrody (dla której istnieje obowiązek sporządzenia planu ochrony lub zadań ochronnych), a także z uwagi na brak ustanowionego planu urządzania lasu uwzględniającego zakres o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody dla gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Torzym ustalono, że nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody, i nie ma podstaw prawnych do niesporządzania planu zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru Natura 2000;

3) zdiagnozowania stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt, będących przedmiotami ochrony, wobec których wyznaczono obszar Natura 2000, na podstawie parametrów określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, a także indywidualnego zestawu wskaźników, przyjętych na podstawie wiedzy naukowej do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody oraz raportów i notyfikacji, o których mowa w art. 38 tej ustawy.

Podczas etapu przygotowania planu zadań ochronnych potwierdzono obecność, w obszarze Natura 2000 Rynna Jezior Torzymских PLH080073, pięciu chronionych siedlisk przyrodniczych oraz trzech gatunków zwierząt.

Wynik oceny stanu siedlisk przyrodniczych ustalono na poziomie: niewłaściwym (U2 – *bad, zły*) dla: 3150 – Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością *Scheuchzeria-Caricetea*), 91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe). Wszystkie gatunki zwierząt: 1083 – Jelonek rogacz *Lucanus cereus*, 1084 – Pachnica dębowa *Osmoderma eremita*, 1149 – Koza pospolita *Cobitis taenia* oraz dwa siedliska przyrodnicze: 3140 – Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (*Charetea*) i 9110 – Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) w ocenie stanu osiągnęły poziom właściwy (FV – *favorable*, korzystny).

W obszarze Natura 2000 PLH080073 siedlisko 3150 – starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* stanowią cztery jeziora: Dzikie, Ciemne, Pniewy i Kręcko. Są różne pod względem cech morfometrycznych (wielkości, głębokości) fizykochemicznych wody (przeźroczystości i barwy wody, pH) oraz stopnia zaawansowania procesów przyrodniczych. Charakteryzują się występowaniem dobrze rozwiniętego pasa szuwarów jednak słabo zróżnicowanych, w których dominują typowe i pospolite zespoły roślinne. Przeprowadzone w roku 2020 rozpoznanie siedliska przyrodniczego pozwoliło ustalić, że siedlisko zwiększyło swą powierzchnię z 26,63 ha (dane SDF) do 74,70 ha. Powodem jest wcześniejsza błędna kwalifikacja jeziora Kręcko do siedliska przyrodniczego 3140. Dokumentacja pzo informuje, że *Jezioro Kręcko było badane w przeszłości (Pukacz mat. własne niepublikowane, 2010) i zostało zakwalifikowane jako siedlisko 3150*. Rozpoznanie ramienic w tym jeziorze Kręcko potwierdziło ich obecność, jednak w stopniu nie wykształcającym zbiorowisk, co jest głównym kryterium różnicującym jeziora w typie 3150 i 3140.

Literatura podaje następujące wskaźniki kardynalne dla tego siedliska: charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu, przeźroczystość wody, barwa wody, konduktywność, gatunki wskazujące na degradację siedliska (gatunki obce i inwazyjne). Wskazuje, że zarządzenie siedliskiem wymaga zarządzania na poziomie zlewni, gdyż spadki poziomu wód powodują gwałtowne wypływanie i zmiany w strukturze roślinności. Natomiast złe perspektywy ochrony siedliska wynikają z silnego wpływu czynników zagrażających siedlisku, a wymienione zaburzenia dotyczą np. odwadniania terenu, złej gospodarki w zlewni i otoczeniu jeziora, antropopresji, co kierunkuje na działania wynikające z czynnika ludzkiego.

Jezioro Dzikie, ze względu na niewielką głębokość i powierzchnię trzeba zaliczyć do podtypu Eutroficzna starorzecza i naturalne drobne zbiorniki wodne o kodzie 3150-2. Pomimo oceny wszystkich parametrów tego jeziora na poziomie złym (U2), trzy ostatnie ww. wskaźniki kardynalne otrzymały ocenę FV. Przeźroczystość wody była dobra i oceniona na U1. Ponadto 50% siedliska na tym stanowisku było w stanie FV. W zachodniej i południowej części licznie występowały *Nympheidy*, a wśród flory występują osobniki *Najas marina*, *Utriculara vulgaris*, *Lemna trisulca* i *Lemna minor* a także kępy ramienic *Chara virgata*. Przeźroczystość wody na poziomie 1,1 m jest wysoka, sięgająca prawie w całym jeziorze do dna [średnia głębokość tego jeziora 1 m, maksymalna 2 m, a największy oszacowany ubytek – spadek - poziomu wody w miesiącu badania (sierpień) wyniósł ok. 0,8 m]. Jest to płytki zbiornik, o niewielkim zróżnicowaniu morfometrii dna, rozległym płaskim litoralu, bez stoku i wykształconego pelagialu, o podłożu z grubą warstwą gytii grubodetrytusowej, niesprzyjające różnorodności fitocenotycznej zbiorowisk. Silnie reaguje na powyższe zmiany

poziomu wody, co uwidoczniło ukazanie się na powierzchni, znacznej części jego dna, w „suchym” 2020 roku obserwacji. Jest w schyłkowej (terminalnej) fazie swego rozwoju stąd zapewne kadłubowe i fragmentarycznie wykształcone zbiorowiska roślin wodnych z dominacją jednego/dwóch gatunków w obrębie zbiorowiska.

Jezioro Kręcko, ze względu na znaczną głębokość (ok. 8 m) i powierzchnię trzeba zaliczyć do podtypu: Jeziora eutroficzne o kodzie 3150-1. Jest to typowa postać siedliska, co uwidacznia jego duża różnorodność fitocenotyczna i gatunkowa, szczególnie zbiorowisk elodeidów w fitolitoralu, a w głębszych stanowiskach także duży udział ramienic. Ogólny stan ochrony został oceniony jako na poziomie U1, choć 63% siedliska otrzymało ocenę właściwą (FV). Na osłabienie oceny wpływ miała wpływ barwa wody oraz jej przezroczystość, przy czym widzialność krążka Secchiego sięgała 2,2 m i była niewiele mniejsza od przyjętej dla stanu dobrego FV. Perspektywa zachowania

Jezioro Ciemne jest zbiornikiem o cechach pośrednich między jez. Kręcko i jez. Dzikie, głębsze o większej powierzchni, z przeważnie mineralnym litoralem. Słabe wartości wskaźników przezroczystości wody oraz odczynu wskazują na zwiększoną żyzność tego jeziora (procesy eutrofizacji). Konsekwencją jest niewielkie różnicowanie zbiorowisk i gatunków roślin charakterystycznych. Przyczyną jest obniżanie się poziomu wody oraz być może skutki wcześniej prowadzonej gospodarki rybackiej, tj. zarybiania amurem. Siedlisko otrzymało lepszą ocenę perspektyw ochrony (U1) i rokuje możliwość poprawy stanu przy ustąpieniu ww. czynników.

Rok 2020, a więc rok niedoborów opadu i wysokich temperatur, poprzedzony podobnymi warunkami roku 2019, skutkował obniżeniem poziomu wody jezior i cofnięciem linii brzegowej. Manifestował się obniżeniem lustra wody i cofnięciem linii brzegowej w niemal wszystkich jeziorach województwa lubuskiego. W obszarze PLH080073 silniej zareagowały jeziora znajdujące się wyżej w rymnie oraz mające większe partie wypłyconego litoralu i dna, to jest Dzikie i Ciemne. Głównym czynnikiem decydującym o uśrednieniu wspólnej oceny trzech zbiorników (jezioro Pniewy nie było badane) ustalonym na poziomie stan zły (U2), był parametr powierzchnia siedliska oraz struktura i funkcja. Ocena parametru struktura i funkcje eutroficznych zbiorników wodnych PLH080073 została zredukowana przez wskaźnik charakterystyczna kombinacja zbiorowisk w obrębie transektu (U2) dla jezior Dzikie i Ciemne oraz przez barwę lub przezroczystość (U2 lub U1), dla ww. trzech badanych jezior. Ponadto czynnikami obniżającymi ocenę stanu zachowania były także silny spadek poziomu lustra wody, niekiedy obecność gatunków inwazyjnych i/lub obcych dla zbiorowiska. Istotnym w tej ocenie jest zaawansowany rozwój jezior oraz naturalny proces wypływania niewielkich, płytkich zbiorników sedymentacyjnych. Przeprowadzone w roku 2020 rozpoznanie siedliska przyrodniczego 3150 nie dostarczyło dowodów i nie potwierdziło zależności pomiędzy oceną stanu trzech parametrów, w tym wskaźników, z głównymi przejawami tutejszej ludzkiej aktywności, to jest sezonową rekreacją: wędkarstwem, plażowaniem i kąpielami oraz planowanym rozwojem miejscowości Garbicz. Nie wykazało także negatywnych oznak wpływu gospodarki w zlewni, głównie gospodarki leśnej (dla jeziora Kręcko - rolnej i zabudowanej), na poszczególne parametry oceny stanu. Jeziora nie są odwadniane a dominujące użytkowanie leśne zlewni bądź szeroka strefa buforowa roślinności, zabezpiecza je przed dostawą pierwiastków biogenych i substancji allochtonicznej. Analiza archiwalnych map (Messtischblatt, arkusz 3655 Reppen) pokazuje, że na przestrzeni ostatnich 90.lat w bezpośredniej zlewni jeziora Kręcko przybyło terenów zalesionych (ubyla gruntów rolnych), np. w jego południowo-zachodniej i wschodniej części oraz zwiększyła się długość brzegów z pasem roślinności przybrzeżnej (buforującej).

Fragment południowego brzegu jeziora Kręcko posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, uchwalony Uchwałą Nr XIX/129/08 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 24 września 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania

przestrzennego terenu w Gminie Torzym - obręb Garbicz (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z. 2008r. Nr 108. poz.1588), którego zapisy nie wpływają negatywnie na stan zachowania siedliska (wyjaśnienie przedstawiono poniżej).

W ocenie stanu siedliska 3150 w PLH080073 nie dostosowano zalecanego, podręcznikowego wzorca Państwowego Monitoringu Środowiska do miejscowych uwarunkowań genezy i historii tych zbiorników, dlatego ostateczna ocena jest zredukowana – stan zły (U2). Jeziora są jednak we właściwym stanie rozwoju i adekwatnej temu kondycji.

Dwa najlepiej zachowane jeziora obszaru Rynny Jezior Torzyskich PLH080073, jezioro Jasne i Wielicko reprezentują siedlisko przyrodnicze 3140 – twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łakami ramienic *Charetea* (jeziora ramienicowe). Standardowy formularz danych obszaru PLH080073 podaje 104,38 ha tego siedliska przyrodniczego. Przeprowadzone w roku 2020 rozpoznanie siedliska 3140 wykazało łączną powierzchnię 60,58 ha. Powodem jest opisano powyżej błędna kwalifikacja jeziora Kręcko do siedliska przyrodniczego 3140. W odniesieniu do wcześniejszych badań tych jezior (w 2013 roku i kolejnych latach- informacja eksperta) powierzchnia siedliska oraz skład gatunkowy i fitocenotyczny uległy niewielkim zmianom, w zakresie naturalnych fluktuacji. Przeprowadzone badanie siedliska przyrodniczego 3140, nie dostarczyło dowodów i nie potwierdziło zależności pomiędzy oceną stanu trzech parametrów, w tym ich wskaźników, z głównymi przejawami, sezonowej, ludzkiej aktywności to jest wędkarstwem i rekreacją. Nie wykazało również jakichkolwiek negatywnych oznak wpływu gospodarki w zlewni, głównie gospodarki leśnej, użytkowania terenów zabudowanych i rolniczych (dla jeziora Wielicko) oraz struktury ryb w jeziorach, na poszczególne parametry oceny stanu. Także obserwowany spadek poziomu wody (jez. Jasne ok. 0,5 m a Wielicko ok. 0,2 m) nie stanowi obecnie dla tych jezior zagrożenia, i nie wywiera skutku zmiany stosunków wodnych w siedlisku, która powodowała by zmiany jego parametru powierzchni oraz specyficznej struktury i funkcji. Jeziora nie są odwadniane. Wszystkie parametry oraz ich wskaźniki dla jeziora Jasne otrzymały ocenę właściwą (FV). Dla jeziora Wielicko tylko zasięg strefy świetlnej miał nieco gorszą ocenę (U1), choć i tak jest imponujący – 12,2 m. Pozostałe oceny były bardzo dobre (FV).

Perspektywy zachowania siedliska zostały ocenione jako pewne (ocena FV). Nie przewiduje się zatem znaczącego oddziaływania czynników zagrażających temu siedlisku: eutrofizacji, zmian warunków świetlnych, wahań poziomu lustra wody. Niemniej jeziora są użytkowane turystycznie (wędkarsko, jako kąpieliska, zarybiane) i obserwuje się na nich, bez mała od ostatniej dekady spadki poziomu lustra wody oraz przyspieszony rozwój strefy szuwarowej. Literatura, w zalecanych metodach ochrony wskazuje na ograniczenie antropogenicznego dopływu materii organicznej, związków humusowych i mineralnych związków pokarmowych, czyli na zarządzanie siedliskiem z perspektywy szerszego poziomu obszaru wodnego - zlewni (oczyszczanie ścieków, ochronę stref brzegowych, ograniczanie spływów powierzchniowych). Dominujące użytkowanie leśne zlewni bądź szeroka strefa buforowa roślinności, zabezpiecza je przed dostawą pierwiastków biogenych i substancji allochtonicznej. Analiza archiwalnych map (Messtischblatt, arkusz 3655 Reppen) pokazuje, że na przestrzeni ostatnich 90. lat w bezpośredniej zlewni jeziora Wielicko przybyło terenów zalesionych kosztem gruntów rolnych, np. w jego wschodniej części. Zwiększyła się też długość brzegów z buforującym pasem roślinności przybrzeżnej.

Z przeprowadzonego wywiadu wśród wędkarzy, że w przeszłości jeziora były zarybiane amurem a obecnie są zarybiane karpem. Ocena wskaźników nie wykazała jednak negatywnych skutków dla siedliska z tytułu nieodpowiedniej struktury ryb. Stosowanie racjonalnej gospodarki rybackiej/wędkarskiej, tj. planowej i opartej na zapisach operatów rybackich określających zasady gospodarowania rybackiego/wędkarskiego, kształtuje

strukturę rybostanu zgodną z typem jeziora, uwzględniając ochronę siedliska przyrodniczego 3140. Fragment wschodniego brzegu jeziora Wielicko (Garbicz) posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, uchwalony Uchwałą Nr XX/135/08 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 30 października 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w Gminie Torzym - obręb Garbicz (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z. 2009r. Nr 3. poz.70), którego zapisy nie wpływają negatywnie na stan zachowania tego siedliska (wyjaśnienie przedstawiono poniżej).

Siedlisko przyrodnicze 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością Scheuchzerio-Caricetea), o kodzie, w obszarze PLH080073 występuje na jednym stanowisku i wykształca się na skutek terestrializacji, w zachodniej części płytkiego jeziora Dzikiego. Było monitorowane dwukrotnie przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (stanowisko 3208 Dzikie - monitoring przeprowadzony 21.09.2010 i 11.06.2017 roku). W obu latach, oceny parametrów: specyficzna struktura i funkcje, perspektywy ochrony oraz oceny ogólnej stanu ochrony osiągnęły poziom U2. Na poziomie właściwym (FV) była natomiast powierzchnia siedliska.

SDF obszaru, opracowany w roku 2009 (data aktualizacji 11.2019 rok) informuje o 10,71 ha powierzchni siedliska 7140, natomiast dokumentacja planu zadań ochronnych pozwoliła oszacować jego powierzchnię w obszarze w wielkości jedynie 0,9 ha. Z perspektywy oceny jego stanu na przestrzeni dekady siedlisko bardzo wyraźnie zmniejszyło swą powierzchnię, ocenioną na korzyść juvenilnych postaci nawiązujących fitosocjologicznie do boru bagiennego. Jednak w przeciągu lat 2010- 2017 roku powierzchnia nie uległa zmniejszeniu, co sugeruje wówczas brak znacznego negatywnego trendu zmiany jego uwodnienia. Obserwacje zmiennych warunków wodnych torfowisk nieodległego obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Rzepińskich PLH080049 dowodzą bowiem, że ostatnie dwie dekady na występujących tam torfowiskach były zdominowane przez skrajne warunki wodne. Od głębokich spadków poziomu wód gruntowych, poprzez podtopienia i długotrwałe zatopienia powierzchni niektórych obiektów, po ponowny, głęboki spadek poziomu wody poniżej powierzchni torfowiska. Te zmienne warunki sprzyjały bądź eliminowały rośliny drzewiaste. Zamieraniu podlegały także inicjalne postacie zbiorowiska boru bagiennego, towarzyszące części otwartych torfowisk przejściowych.

Dotychczasowy stan wiedzy, skrajne uwarunkowania wodne w roku obserwacji, mające wpływ na fitocenozy siedlisk przyrodniczych 7140 oraz wyniki wcześniejszych badań pozwala przesądzić, że obecnie znaczna część dawnego torfowiska znajduje się już w bardzo zaawansowanym stadium sukcesji. Zapewne dlatego zdecydowano o „skokowym” zmniejszeniu powierzchni siedliska 7140 o 91,6% i potraktowanie tej części już jako stadium juvenilnych siedlisk leśnych.

Torfowisko przejściowe w obszarze PLH080073, w zredukowanej powierzchni, jest bardzo małe, silnie uzależnione od wpływów zewnętrznych zlewni. Położenie i geneza oraz analiza danych z obszaru PLH080049 pozwala przypuszczać, że będzie trwałym siedliskiem przyrodniczym obszaru i w przypadku utrzymania się okresów suszy będzie kolonizowało powierzchnię jeziora Dzikiego, w latach „mokrych” utrwali się a nawet zwiększy powierzchnię. Jego obecny uśredniony stan, badany w suchym roku 2020, także został oceniony jako zły (U2). Nie ma on bezpośredniego, silnego związku z czynnikiem antropogenicznej genezy. Siedlisko nie jest odwadniane oraz nie wykazano jakichkolwiek negatywnych oznak wpływu gospodarki leśnej w zlewni, na poszczególne parametry oceny jego stanu. Użytkowanie leśne otoczenia zabezpiecza także dostawę biogenów ze zlewni. Nie zdecydowała o nim także znikoma powierzchnia (oceniona na U1). Na ogólną ocenę stanu siedliska w obszarze zdecydowany wpływ miał czynnik warunków wodnych i niejako charakteryzujące go pochodne wskaźniki: obecność drzew i krzewów oraz stopień

uwodnienia. Przesądziło pokrycie drzewami około 30% siedliska oraz niskie perspektywy jego ochrony, sugerujące dalsze szybkie przesuszenie i szybkie tempo pochodzenia roślinności leśnej. Obserwowana jest bardzo silna ekspansja drzew: brzozy brodawkowatej, omszonej a w mniejszym stopniu sosny zwyczajnej i przewidywany jest dalszy taki stan. Obecność drzew nie jest elementem obcym dla torfowisk przejściowych. Za kardynalne wskaźniki oceny parametru struktury i funkcji literatura przedmiotu przyjmuje: gatunki charakterystyczne (ocenione na FV), stopień uwodnienia (oceniony na U1), pokrycie i struktura gatunkowa mchów (całkowite pokrycie mchów, w tym torfowców, w 90-100 %, czyli na FV), gatunki ekspansywne roślin zielnych (ocenione na U1) i obce gatunki inwazyjne (ocenione na FV). Wynika z tego, że z perspektywy dekady stan zachowania siedliska może być oceniony jako niezadowolający (U1), i chociaż szybki ubytek jego powierzchni to konsekwencja być może nieodwracalnych procesów sukcesji, jest charakterystyczny „cyklowi życiowemu” torfowisk. Siedlisko 7140 położone jest na terenie użytku ekologicznego „Dzikowisko”, dla którego wprowadzono zakazy i cele zbieżne z ochroną tego siedliska. Także w PUL Nadleśnictwa Torzym obszar ten (wydzielenie leśne 162h, leśnictwo ..., Nadleśnictwo Torzym) stanowi użytk ekologiczny, bez wskazanych działań, z zadrzewieniem brzoźowym i sosnowym w wieku 18 i 29 lat.

W dokumentacji obszaru Natura 2000 wyróżniono trzy płaty siedliska przyrodniczego o kodzie 91E0, to jest łęgów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*) i olsów źródliskowych. Wykształcony w tym typie las występował wzdłuż cieków (rowów) w rynnach polodowcowej pomiędzy jeziorem Ciemnym i jez. Pniewy, pomiędzy jez. Pniewy a jeziorem Wielicko oraz wzdłuż niewielkiego strumienia wpadającego do tego jeziora. Jeszcze w latach 30. XX w. w ich miejscu był silnie zarastający przepływowy zbiornik wodny [powstały zapewne w wyniku zatamowania odpływu cieku przez drogę (grobę)] oraz otwarte mokradła, w miejscach złądowanych brzegów lub zatok jezior, z których woda odprowadzana była ostatecznie do jeziora Wielicko. Podczas rozpoznania terenowego cieki główne były wyschnięte. Standardowy formularz danych obszaru PLH080073 podaje 10,71 ha tego siedliska przyrodniczego. Przeprowadzone w roku 2020 rozpoznanie siedliska 91E0 wykazało łączną powierzchnię 9,74 ha, w tym w zdecydowanej większości o zdegenerowanej postaci zbiorowiska i gleby wskutek niesprzyjających warunków wodnych i labilnych, nietrwałych procesów przyrodniczych. Zmniejszenie powierzchni jest wynikiem zaliczenia niektórych jego płatów do siedliska w typie boru bagiennego. Bardzo kiepską kondycję siedliska potwierdza uśredniona ocena stanu, która wypadła na poziomie U2.

Obecnie wiek, występującego tu dominującego drzewostanu olchowego lub brzoźowego, waha się pomiędzy 96 a 29 lat, w zależności od wydzielenia leśnego. Wszystkie z oddziałów leśnych, które obejmują postaci wyróżnione jako stanowiska chronionego siedliska przyrodniczego 91E0 (np. 17f, 17c, 274l, 139Af, 139Ag, 139j), w Planie Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Torzym (PUL) stanowią olsy oraz bory mieszane bagienne, określone jako gospodarstwa lasów ochronnych (ochrona gleb i ochrona wód) oraz gospodarstwo specjalne, i nie mają wskazań gospodarczych.

Na średnią ocenę stanu siedliska w obszarze zdecydowany wpływ miał czynnik warunków wodnych (w tym naturalność koryta rzecznej) i jemu pochodne oraz dwa wskaźniki martwego drewna i gatunki charakterystyczne. Z kolei wiek drzewostanu, za wyjątkiem dwóch płatów (wydzielenie 139Af i 17c) był odpowiedni i został oceniony jako właściwy (FV). Wskaźniki wieku i martwego drewna są ze sobą powiązane, choć wobec 3,85 ha powierzchni zajętej przez stosunkowo młody drzewostan ww. płatów - co oczywiste, w takim położeniu nie wykształcił referencyjnej staremu drzewostanowi objętości drewna - bądź ogólnie dobrej kondycji drzew, ocena martwego drewna wypadła źle. Nieodpowiednia bądź

zła „naturalność” cieków jest wynikiem znacznie wcześniejszego zagospodarowania terenu, widocznego na archiwalnych mapach już w latach 30. XX w. Nie dostosowano zatem podręcznikowego wzorca oceny stanu siedliska do miejscowych uwarunkowań i wskaźniki te spowodowały obniżenie oceny ogólnej. Stan gatunków charakterystycznych i brak martwego drewna nie stanowi zagrożenia dla obecnego siedliska przyrodniczego, natomiast zagrożeniem są niedostateczne siedlisku warunki wodne, zmieniające jego strukturę i fizjonomię. Prowadzi to do wykształcenia się kadłubowych zbiorowisk nawiązujących zarówno do olsów jak też do brzezin bagiennych. Jedynie fragment łęgu wzdłuż strumienia bezpośrednio wpadającego do jez. Wielicko (w wydzieleniu 17f) jest w dobrym stanie zachowania. Utrzymanie obecnego charakteru użytkowania powierzchni siedliska 91E0, z rezygnacją z zabiegów gospodarczych bądź ich wykonanie w ograniczonym rozmiarze w następnym PUL, przyczyni się do zwiększenia udziału drzewostanu starszej klasy wieku, wzrostu zasobów martwego drewna oraz kształtowania lepszej struktury i funkcji siedliska przez spontaniczne procesy przyrodnicze.

Siedlisko 9110 kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) zajmuje w obszarze krawędzie i strome zbocza rynny w okolicach trzech jezior: Wielicko, Kręcko i Pniewy. Zweryfikowane dane potwierdziły występowanie tego siedliska na powierzchni 21,44 ha, czyli znacznie większej niż w podawana w SDF-ie obszaru (16,84 ha). Siedlisko 9110 buduje głównie starodrzew bukowy, choć obejmuje również fragmenty lasu w wieku 20-40 lat z pojedynczymi okazałymi bukami. Posiada zróżnicowaną strukturę pionową, zdominowany przez buka, lecz charakteryzuje się ubogą florą runa, co jednak nie rzutuje negatywnie na stan jego ochrony. Przyczyną są niekorzystne warunki świetlne (silne zacinienie) wynikające ze stadium rozwoju lasu bukowego, a nie są przejawami zniekształcenia wywołanego niekorzystnymi procesami przyrodniczymi będą działaniem człowieka. Dostosowano zatem podręcznikowy wzorec oceny stanu siedliska do miejscowych uwarunkowań i wskaźnik ten oceniono na poziomie FV. Wszystkie parametry dla każdego z badanych stanowisk siedliska 9110 zostały ocenione na poziomie właściwym (FV). Ocenę U1 otrzymały jedynie wskaźniki martwego drewna (wielkowymiarowego i łącznych zasobów) oraz gatunki obce w drzewostanie (lokalna domieszka świerka). Brak jest także zniekształceń runa i gleby związanych z pozyskaniem drewna. Całość oceny dowodzi braku jakichkolwiek negatywnych oznak wpływu prowadzonej gospodarki leśnej na poszczególne parametry oceny stanu tego siedliska. Prawie wszystkie z oddziałów leśnych, które obejmują postaci wyróżnione jako stanowiska chronionego siedliska przyrodniczego 9110 (np. 259g, 17h, 17l, 27f), w Planie Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Torzym (PUL) stanowią gospodarstwa lasów ochronnych (ochrona gleb i ochrona wód) i nie mają wskazań gospodarczych. Buczyny są we właściwym sobie stanie rozwoju i adekwatnej temu kondycji a wyłączenie użytkowania rębego na zboczach lub jego ograniczenie gwarantuje korzystne perspektywy ochrony.

Przeprowadzone w roku 2020 badania ichtiologiczne nie informują o wcześniejszym rozpoznaniu ryb, były zatem pierwszymi, tutaj wykonanymi na potrzeby znajomości obszaru Natura 2000 PLH080049. Rozpoznanie obecności jedynej ryby, będącej przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000, to jest kozy pospolitej *Cobitis taenia*, o kodzie gatunku 1149, przyniosło potwierdzenie jej obecności we wszystkich jeziorach PLH080073 oraz pozwoliło uchwycić ich zmienność siedliskową oraz funkcjonalną dla gatunku. Ocena stanu gatunku i jego siedliska w jeziorach Jasnym i Wielicko osiągała najwyższe noty dla paramentów i wskaźników (FV). Natomiast ocena jezior Dzikie, Ciemne i Kręcko wypadła na poziomie U2 i U1 (stan zły i niezadowolający) dla stanu populacji, stanu siedliska i perspektyw ochrony. Wymienione pięć jezior znacznie się różnią z perspektywy bytowej zwierzęcia. Decyduje o

tym rozwój i dojrzałość ekosystemu, który w przypadku tutejszych jezior: małych i/lub silnie już wypłyconych (Dzikie, Ciemne) jest bardziej zaawansowany, a na co dodatkowo nakładają się niekorzystne zjawiska zasilania jezior w wodę i jej ubytku (opady, temperatura powietrza, temperatura wody, parowanie). Dno płytkich już jezior, wypełnionych w zdecydowanej większości osadami biogenicznymi, nie sprzyja obecności kozy, co uwidacznia się w liczebności i strukturze wiekowej populacji. Ta sama metodyka odłowu pozwoliła pozyskać w jeziorze Jasnym, Wielicko i Kręcko, odpowiednio 63, 25 i 22 osobników, a w jeziorach Dzikie i Ciemne średnio 6 osobników. Ocenę stanu gatunku w jeziorach Kręcko, Dzikie i Ciemne ustalono na poziomie U2, ale stan gatunku jest właściwy naturalnemu potencjałowi tego siedliska. W miejscach prowadzonych badań dno jezior miało głównie bądź przeważnie podłoże muliste lub torfowe, przykryte liśćmi z drzew rosnących tuż przy brzegu jezior. Jedynie fragmentarycznie znajdowały się miejsca o podłożu piaszczystym żwirowym. Ponieważ jednak koza w nich występuje, populacja tam żyjąca jest odpowiednią do rozwoju i stopnia zaawansowania procesów przyrodniczych zachodzących w tych jeziorach. Mimo bardzo niekorzystnego roku obserwacji, który odznaczał się na niektórych stanowiskach znaczącą regresją linii brzegowej, nie stwierdzono obecnego zagrożenia. Jednak jeśli ten proces będzie postępował to w przypadku jeziora Dzikiego może doprowadzić do trwałej zmiany w siedlisku bytowym ryby, a nawet zaniku gatunku na tym stanowisku. Zdecydowano, że występowanie kozy na jeziorach o mulistym/z dużą ilością obumarłej materii organicznej i tylko z nielicznymi miejscami piaszczystymi dnie w strefie brzegowej, nie ma istotnego wpływu na trwanie populacji we właściwym stanie w całym obszarze Rynna Jezior Torzymских, nie wpływa zatem na obniżenie właściwej oceny ogólnej (FV) dla tego gatunku. Trwanie populacji kozy w jeziorze Kręcko jest raczej stabilne a dla jeziora Jasnego i Wielicko (Garbicz) perspektywy zachowania gatunku są pewne (ocena FV) a populacja jest zdecydowanie stabilna.

1084 - pachnica dębowa *Osmoderma eremita*, była wskazywana już wcześniej w obszarze (Program Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Torzym), w wydzielaniu leśnym 259k. Rozpoznanie na potrzeby obecnego pzo potwierdziło występowanie gatunku w lesie liściastym z udziałem starodrzewu dębowego w wieku ok. 350 lat i dużym udziałem 124-letnich lip i dębów, przy miejscowości Garbicz. Są to wydzielania leśne 259k i 259l, o powierzchni około 1,5 ha oraz obrzeża tych wydzieleni od strony dróg. W roku opracowania planu zadań ochronnych, oceny populacji, siedliska gatunku, perspektyw ochrony i stanu ochrony osiągnęły poziom FV. Jedynie wskaźniki *średnia z ocen zacielenia drzew na stanowisku i udział procentowy drzew zasiedlonych wśród drzew dziuplastych* otrzymały odpowiednio ocenę U2 i U1, co jednak nie obniżyło oceny stanu siedliska i populacji. Na obszarze PLH080073, szczególnie w oddziale leśnym 259 obręb Garbicz w granicach tego obszaru Natura 2000, np. w pasie wzdłuż brzegów jeziora Kręcko i wzdłuż okolicznych dróg), występują liczne drzewa odpowiednie do zasiedlenia, co uznano za dobre perspektywy dla gatunku, a co jednocześnie dało asumpt dla sformułowania odpowiednich działań ochronnych.

1083 – Jelonek rogacz *Lucanus cervus* jest drugim gatunkiem z rzędu chrząszczy, który jest przedmiotem ochrony w obszarze PLH080073. Podobnie jak w przypadku pachnicy dębowej był wskazywany już wcześniej w obszarze (Program Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Torzym), w wydzielaniu leśnym 259k. Rozpoznanie na potrzeby obecnego pzo potwierdziło występowanie gatunku w obrębie kilku wydzieleni leśnych, między innymi z udziałem starodrzewu dębowego miejscami w wieku ok. 350 lat, w lesie przylegającym do drogi przebiegającej przez wieś Garbicz i do wschodniego brzegu jez. Kręcko. Są to wydzielania

leśne 259k, l, m, n, o powierzchni około 3 ha oraz pas drzewostanu wzdłuż północnej granicy wydzielen 259j, i, g.

W roku opracowania planu zadań ochronnych oceny populacji, perspektyw ochrony i stanu ochrony osiągnęły poziom FV. Siedlisko gatunku uzyskało ocenę U1 i wynikało ze stanu wskaźników *termika i warunki świetlne oraz struktury drzewostanów na stanowisku i w otoczeniu*, co obniżyło oceny stanu siedliska. Ich przyczyną był dość zwarty drzewostan, choć miejscami w lukach i na obrzeżach oraz wzdłuż dróg dobrze doświetlony oraz brak dęba jako gatunku dominującego i stanowiącego jedynie domieszkę, często na obrzeżach lub wzdłuż dróg. Mając na uwadze biologię tego gatunku oraz odnosząc się do spostrzeżeń dotyczących obserwowanych miejsc żerowania larw w obszarze Natura 2000 Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach, dla rozrodu gatunku nie jest konieczne występowanie wielkogabarytowego martwego drewna i zamierających dębów. Zagrożeniem jest natomiast usuwanie całości drewna (szczególnie pni i nabiegów korzeniowych) z powalonych bądź wycinanych drzew (głównie dębów) i/lub pozostawianie odziomków z odsłoniętą karpą korzeniową. Gospodarka leśna, prowadzona w lasach administrowanych przez PGL LP nie dokonuje takich zabiegów. Ponadto wydzielenia leśne 259 g,k,l,j obręb Pniów, Nadleśnictwo Torzym, w których występują stare ponad 120-letnie dęby stanowią gospodarstwa lasów ochronnych (ochrona gleb i ochrona wód), bez wskazań gospodarczych. Przy poziomie oceny FV dla stanu ochrony gatunku w obszarze sformułowano zatem odpowiednie działania ochronne.

Przeprowadzone rozpoznanie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które w SDF-ie obszaru otrzymały ocenę D, tj. w typie Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*) kod 7210, Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne) kod 91D0, Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) kod 9170, Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robori-petraeae*) kod 9190, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* 1166 nie dostarczyło dowodów potwierdzających konieczność uznania ich za przedmioty ochrony. Jako główne czynniki za podtrzymaniem dotychczasowej oceny na D można podać: prawdopodobny brak przedmiotu w obszarze, niewielka powierzchnia siedliska, niski stopień reprezentatywności, kadłubowy charakter roślinności, postaci juwenilne siedlisk ze zbiorowiskami w fazie dynamicznych przekształceń z niepewnością ich dalszego rozwoju.

Analiza siedliska 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), występującego w obszarze PLH090073 i obecnie mającego status „D”, wobec przedstawionych wyników rozpoznania terenowego, nie pretenduje do wprowadzenia go na listę przedmiotów ochrony obszaru. Lasy grądowe są typem lasu szeroko rozprzestrzenionym i powszechnym na terenie województwa lubuskiego a ich znaczne powierzchnie są objęte ochroną w pobliskich obszarach Natura 2000, np. Stara Dąbrowa w Korytach, Dolina Ilanki, Ujście Ilanki.

Wprawdzie w trakcie prac terenowych do planu powierzchnia siedliska zwiększyła się (z 4,90 ha wg SDF do 9,42 ha wg dokumentacji pzo) jednak nadal jest mała, w zakresie nie reprezentatywnym. Ponadto na uwagę zasługuje nadal tylko niewielka jego część - dwa stanowiska o łącznej powierzchni ca 3,1 ha w pobliżu miejscowości Garbicz, obejmujące fragment starodrzewu na południowo-wschodnim zboczu rynny jeziora Kręcko. Są to tereny administrowane przez PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Torzym - wydzielenia leśne 259f,k,l,m. Na tych stanowiskach trwałość siedliska (perspektywy jego zachowania) jest pewna a ocena zdecydowanej większości wskaźników charakterystycznej struktury i funkcji właściwa (FV). Kolejny płat (stanowisko w północno-wschodniej części jeziora Kręcko o powierzchni ok. 2,5 ha) otrzymał złą ocenę (U2). Zadecydował o tym skład gatunkowy

siedliska - silnie zaburzony ze względu na obecność obcych ekologicznie gatunków drzew (buk zwyczajny, brzoza brodawkowata, sosna pospolita, świerk pospolity) oraz perspektywy jego zachowania - zaznacza się duża presja użytkowników jeziora (liczne miejsca wydeptane, utarte ścieżki, miejsca biwakowe).

Ostatnie dwa płaty drzew położone są wzdłuż wschodniego brzegu jeziora Garbicz i stanowią wąski pas terenu, nie przekraczający 20-30 m. Jest to obszar przeznaczony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Torzym, jako tereny zielone o funkcji rekreacyjno-komunikacyjnej. Planowane użytkowanie tego obszaru i terenu sąsiadującego przeznaczonego głównie pod zabudowę mieszkalną, nie pozwala uznać go jak leśne siedlisko przyrodnicze. Ponadto występują tu licznie gatunki charakterystyczne dla zbiorowisk z nimi sąsiadujących co utrudnia jednoznaczną kwalifikację fitosocjologiczną tego siedliska.

Pozyskana informacja jest adekwatna do zmiany standardowego formularza danych w zakresie przedmiotów ochrony, stanu przedmiotów ochrony i gatunków, występujących w obszarze PLH080073.

4) identyfikacji istniejących i potencjalnych zagrożeń dla stanu przedmiotu ochrony obszaru oraz oceny prawdopodobnych kierunków zmian uwarunkowań przyrodniczych i gospodarczych oraz ich możliwego wpływu na parametry stanu oraz wskaźniki specyficznej struktury i funkcji siedlisk przyrodniczych.

Najistotniejszym zagrożeniem istniejącym dla przedmiotów ochrony są zmiany czynników abiotycznych (M01), wywołujące deficyt wody w siedliskach przyrodniczych, a więc i w siedliskach gatunków. To zagrożenie manifestuje się złymi i niezadowolającymi ocenami częściowymi, stanów siedlisk przyrodniczych i gatunków, a wzmacnia bądź inicjuje ewolucję biocenotyczną, sukcesję (K02) oraz przesunięcie i zmianę siedlisk (M02.02). W tej sytuacji działania ochronne wymagają roztropności, aby nie wzmacniać zagrożeń istniejących i potencjalnych np. na torfowiskach, gdzie możliwe są zabiegi czynnej ochrony.

Ewolucję biocenotyczną, sukcesję (K02), przejawiającą się nadmiernym rozwojem podszytu, powodującym zacienienie pni oraz nabiegów korzeniowych starych drzew, stanowi także zagrożenie dla chronionych w obszarze dwóch gatunków owadów. Kluczowe dla rozrodu jelonka rogacza i pachnicy dębowej są odpowiednie warunki nasłonecznienia (wygrzania) siedliska, dlatego zdecydowano się na działanie ochronne poprawiające warunki świetlne (termiczne) polegające na *usunięciu części podszytu tak, aby doświetlić dno lasu i pnie drzew grubych i dziuplastych*.

W trakcie przygotowania planu zadań ochronnych Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim gromadził wiedzę i rozpatrywał także inne zagrożenia, jednak nie pozyskał wiarygodnego, wyczerpującego materiału dowodowego, w postaci udokumentowanego czynnika lub skutku, by uznać ich ważność, a jednocześnie nie zatracić zagrożeń, które uznał za najistotniejsze i które można minimalizować.

5) sformułowania celów działań ochronnych do osiągnięcia w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w sposób umożliwiający ich monitoring i weryfikację oraz postęp w realizacji.

W odniesieniu do siedliska przyrodniczego 7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością *Scheuchzerio-Caricetea*) rozpoznano możliwość poprawy stanu siedliska w zakresie wskaźnika parametru specyficznej struktury i funkcji siedliska (do poziomu oceny U1 lub FV):

- obecność krzewów i podrostów drzew.

W odniesieniu do siedliska przyrodniczego 91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe) rozpoznano możliwość poprawy stanu siedliska w zakresie wskaźników parametru specyficznej struktury i funkcji siedliska (do poziomu oceny U1):

- martwe drewno;
 - martwe drewno wielkowymiarowe,
- oraz utrzymania oceny (FV) dla parametru: wiek drzewostanu.

W odniesieniu do gatunku 1084 – Pachnica dębowa *Osmoderma eremita*, rozpoznano możliwość poprawy jego stanu w zakresie wskaźnika parametru stanu siedliska (do poziomu oceny U1 lub FV):

- średnia z ocen zacienienia drzew na stanowisku

W odniesieniu do gatunku 1083 - Jelonek rogacz *Lucanus cervus*, rozpoznano możliwość poprawy jego stanu w zakresie wskaźników parametru stanu siedliska (do poziomu oceny FV):

- termika i warunki świetlne.

Weryfikacja skuteczności osiągnięcia celu działań będzie dokonana przez ocenę zmiany ww. wskaźników po wykonaniu i w trakcie działań ochronnych w czym uwzględniono długookresowe zadania i cykle gospodarki leśnej uwzględnione w Planie Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Torzym.

Powyższe cele działań ochronnych zostały sformułowane przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz ograniczeń, dążąc do uzyskania najlepszego stanu ochrony dla tego obszaru Natura 2000.

6) ustalenia działań ochronnych zapewniających skuteczne i efektywne osiągnięcie celów działań ochronnych. Planowane działania ochronne wynikają z celu poprawy stanu siedlisk na stanowiskach, szczególnie tych, które były poddane ocenie stanu.

W odniesieniu do siedliska przyrodniczego 7140:

- usunięcie drzew i krzewów (także biomasy) bądź osłabianie ich kondycji w miejscach, gdzie wykazują one kolonizacyjną postać, pogarszająca ocenę stanu siedliska przyrodniczego, w powierzchni około 0,8 ha.

W odniesieniu do siedliska przyrodniczego 91E0:

- utrzymanie drzewostanów jako lasy ochronne, pozostawione naturalnej sukcesji i do naturalnego rozpadu.

W odniesieniu do gatunków 1083 i 1084:

- usunięcie części podszytu tak, aby doświetlić pnie drzew grubych i dziuplastych, szczególnie dębów,
- utrzymanie obecnych zaleceń ochrony starych drzew liściastych, zwłaszcza dębów, oraz uwzględnienie stanowisk pachnicy i jelonka przy wycince drzew lub ich części na potrzeby bezpieczeństwa przy traktach (drogi, ścieżki).

7) zaprojektowania działań, dotyczących monitoringu stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru oraz realizacji celów działań ochronnych zgodnie z wymogami ich ochrony. Przedmiotowy monitoring realizowany będzie zgodnie z obowiązującymi standardami

metodycznymi stosowanymi w monitoringu siedlisk przyrodniczych i gatunków przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS) z uwzględnieniem potrzeb wykonanego działania ochronnego lub potrzeb oceny stanu przedmiotów ochrony. Założono sprawdzenie stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, na ocenionych w 2020 roku stanowiskach w oddziałach leśnych oraz jeziorach (w znanej lokalizacji na powierzchniach oraz wzdłuż transektów). Dla wszystkich przedmiotów ochrony przyjęto dwukrotną częstotliwość monitoringu (co 5 lat) w trakcie obowiązywania planu - zbliżoną bądź zbieżną z propozycją PMS, i jest adekwatne do faktycznych potrzeb osiągnięcia założonych celów działań ochronnych, a także jest działaniem optymalnym w kontekście możliwości finansowych sprawującego nadzór nad obszarem.

8) dokonania szczegółowej analizy zapisów obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Torzym, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego tej gminy, a także planu zagospodarowania przestrzennego województwa, których realizacja potencjalnie może stworzyć ryzyko naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 33 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Na podstawie dokonanej analizy ustalono, że nie istnieją przesłanki pozwalające na sformułowanie potrzeby dokonania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Torzym.

Fragment południowego brzegu jeziora Kręcko posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, uchwalony Uchwałą Nr XIX/129/08 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 24 września 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w Gminie Torzym - obręb Garbicz (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z. 2008r. Nr 108. poz.1588). Fragment wschodniego brzegu jeziora Wielicko (Garbicz) posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, uchwalony Uchwałą Nr XX/135/08 Rady Miejskiej w Torzymiu z dnia 30 października 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w Gminie Torzym - obręb Garbicz (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z. 2009r. Nr 3. poz.70). Oba dokumenty powstały więc przed powołaniem przedmiotowego obszaru Natura 2000. W SDF-ie obszaru nie wskazano na możliwe negatywne oddziaływania na przedmioty ochrony z tytułu uwarunkowań powyższego planu zagospodarowania przestrzennego. Zagrożenie i presja z tytułu terenów zurbanizowanych i zamieszkałych (symbol E01) ma charakter zewnętrznego negatywnego oddziaływania na obszar. Wśród zagrożeń wewnętrznych zidentyfikowano zanieczyszczenia wód powierzchniowych oraz odpady i ścieki.

Plan obejmujący teren przylegający do jeziora Kręcko wyznacza oddalenie zabudowy od brzegów jeziora (min. 20 m), pozostawiając zatem strefę buforową wzdłuż brzegu jeziora jako tereny zielone. Wprowadza zakaz grodzenia działek do brzegu i wyznacza strefę o funkcji komunikacyjnej oraz teren o funkcji rekreacyjnej. Nakazuje wymóg uzyskania decyzji administracyjnej dla wycięcia obecnego zadrzewienia a realizację zabudowy w sąsiedztwie jeziora Kręcko należy prowadzić w sposób zapewniający maksymalne ograniczenie zmian naturalnej rzeźby terenu i klifowego wybrzeża jeziora. Plan określa także zasady gospodarki odpadami oraz postępowania ze ściekami. Planuje się ujęcie ścieków w systemie kanalizacji sanitarnej w Garbiczu a docelowo, przez zastosowanie szczelnych zbiorników bezodpływowych usytuowanych w sposób umożliwiający włączenie odpływu ścieków do systemu kanalizacyjnego. Zaopatrzenie z wodę będzie odbywać się ze stacji uzdatniana wody w Garbiczu. Odpady stałe gromadzone będą w pojemnikach na każdej działce i wywożone zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Plan obejmujący teren przylegający do jeziora Wielicko wyznacza oddalenie zabudowy od brzegów jeziora (min. 50 m), pozostawiając pas terenu biegnący wzdłuż brzegu tego jeziora jako publiczne tereny zielone o funkcji rekreacyjnej i komunikacyjnej głównie dla ruchu pieszego (ścieżka utwardzona materiałem naturalnym) oraz zapewniającą utrzymanie i ochronę zieleni charakterystycznej dla terenów brzegu jeziora. Strefa buforowa roślinności wzdłuż jeziora będzie miała szerokość ok. 30m. Zachowuje powierzchnie leśne występujące w najwyższych położonych miejscach. Plan ustala ochronę rzeźby terenu i zadrzewienia. Nakazuje uzyskanie decyzji administracyjnej dla wycięcia obecnego zadrzewienia na terenach nieleśnych a realizację zabudowy w sąsiedztwie jeziora Wielicko (Garbicz) trzeba prowadzić w sposób zapewniający maksymalne ograniczenie zmian naturalnej rzeźby terenu i jego szaty roślinnej. Obliguje, dla inwestycji, wykonanie badań określających warunki geologiczno-inżynierskie i hydrologiczne podłoża i zawierającego prognozę zmian w środowisku, które mogą powstać podczas ich realizacji. Powierzchnię nieutwardzoną (z szatą roślinną) dla terenów zainwestowanych określono na poziomie min. 45-60%. Plan ustala ujęcie ścieków w istniejący system kanalizacji sanitarnej w Garbiczu i ich transport do oczyszczalni ścieków w Boczowie. Zakazuje wprowadzania ścieków oczyszczonych do gruntu i jeziora. Wody opadowe z terenów zabudowy będą podlegały miejscowej retencji w gruncie, bez możliwości ich bezpośredniego odprowadzania do jeziora Wielicko. Zaopatrzenie z wodę będzie odbywać się ze stacji uzdatniania wody w Garbiczu. Odpady stałe będą gromadzone i usuwane zgodnie z obowiązującymi przepisami na terenie gminy Torzym.

Powyższe zapisy porządkują zatem zagospodarowanie ww. terenów otwartych (rolniczych) i wprowadzają zasady ograniczające/zabezpieczające jeziora (siedliska przyrodnicze) przed możliwym zanieczyszczeniem/użyźnieniem ich wód, intensyfikacją występowania odpadów oraz dopływem ścieków, czyli zagrożeń najbardziej istotnych dla zachowania obecnych dobrych (U1/FV) parametrów siedlisk przyrodniczych jezior, położonych w ich sąsiedztwie. Teren bez planu mógł rozwijać się spontanicznie bądź pozostać w intensywnym użytkowaniu rolniczym, czyli być przyczyną potencjalnych zagrożeń dla siedliska przyrodniczego jezior Kręcko i Wielicko.

9) w trakcie prac nad sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych, ustalono brak potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073 oraz brak potrzeby uzupełnienia wiedzy o przedmiocie ochrony. Gromadzono i pozyskano wiedzę do zmiany SDF.

Podstawowym środkiem realizacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim obowiązku wynikającego z przepisu art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody było zorganizowanie i przeprowadzenie z udziałem wykonawcy projektu planu dwóch spotkań, na które każdorazowo zapraszano zainteresowane osoby i podmioty prowadzące działalność w obrębie siedlisk gatunku, przedmiotu ochrony obszaru. Spotkania dyskusyjne, ze względów epidemiologicznych przeprowadzone zostały w postaci wideokonferencji w dniu 23 lipca 2020 r. i w dniu 14 września 2020 r. Zebrane informacje i uwagi oraz analiza dostępnego materiału dowodowego posłużyły do przedstawienia końcowej wersji dokumentu i poddania go procedurze konsultacji społecznej.

Zgodnie z art. 39 ustawy ooś, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, obwieszczeniem z dnia 13 marca 2020 r., znak WPN-II.6320.2.1.2020.WT Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073. Zawiadomił o możliwości zapoznania się z ww. projektem planu oraz sposobie i miejscu wnoszenia uwag i wniosków.

Obwieszczenie zostało zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz w prasie lokalnej.

Zapisy przedmiotowego planu zadań ochronnych nie przesądzają o realizacji/braku realizacji inwestycji nawet w odniesieniu do działań wskazanych jako zagrożenie. Stanowią jednak materiał dokumentacyjny do właściwej oceny zamierzenia pod kątem zgodności realizacji działań z przepisami ochrony przyrody, szczególnie w odniesieniu do działań, których skutki mogą znacząco negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073.

Mając na uwadze, udział społeczeństwa w opracowaniu projektu zarządzenia, zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, został on zapewniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, obwieszczeniem ... zawierającym informację o przystąpieniu do konsultacji społecznych sporządzonego projektu zarządzenia ustanawiającego plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073, zgodnie z czynnościami określonymi art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Obwieszczenie zostało zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz w prasie lokalnej. We właściwym terminie, to jest 21 dni od ukazania obwieszczenia, wpłynęły uwagi i wnioski od:

Lp.	Zgłaszający, data zgłoszenia Wniosek i/lub uwaga	Sposób rozpatrzenia oraz zakres uwzględnienia
1.		
2.		

W myśl przepisu art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, (Dz. U. 2019 poz. 1464), projekt planu zadań ochronnych, wymaga uzgodnienia z właściwym miejscowo wojewodą.

Wojewoda Lubuski pismem z dnia ...r. znak: ..., działając na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, uzgodnił projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Torzyskich PLH080073, wnosząc/ nie wnosząc uwag.

Wprowadzenie w życie przedmiotowej regulacji, stanowi wywiązanie się właściwych rzeczowo organów administracji państwa z obowiązku określonego przepisem art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, transponującego przepis art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, w zakresie przyjęcia skutecznych środków ochrony względem wyznaczonego na terytorium państwa członkowskiego obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty.

Zarządzenie nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu

funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2002 r. nr 239 poz. 2039).